

บทความวิจัย

เรื่อง การพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศไทย สำหรับผู้รับบริการชาวจีน

โดย

นางสาวกุลวดี กิตติคุณการ

รหัสนักศึกษา 05520531

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิเศก ปันสุวรรณ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2555

บทนำ

ศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์หรือ Medical hub เป็นรูปแบบธุรกิจบริการสุขภาพที่เน้นขีดความสามารถในการแข่งขันด้านสุขภาพ โดยจะนำนวัตกรรมการรักษาพยาบาลแนวใหม่ ใช้เครื่องมือทางการแพทย์พร้อมที่จะต่อยอดทางธุรกิจให้สัมฤทธิ์ผลรองรับธุรกิจที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น รวมถึงการวางแผนเชิงรุกผสมผสานวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการแพทย์อย่างลงตัวเพื่อร่วมชิงพื้นที่ “Medical Hub of Asia” โดยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์เกิดจากการที่ผู้ป่วยต้องเดินทางข้ามไปยังอีกประเทศหนึ่ง เพื่อรับบริการทางการแพทย์ นับว่าได้ความนิยมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุจากค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่เพิ่มสูงขึ้นในประเทศของตนเอง หรือการต้องรอคิวเข้ารับการรักษาพยาบาลเป็นระยะเวลาอันยาวนานสำหรับผู้สูงอายุในประเทศพัฒนาแล้ว ประกอบกับเทคโนโลยีและทักษะความชำนาญของผู้ให้บริการได้รับการพัฒนาและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น และเอเชียเป็นตลาดท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ที่มีศักยภาพสร้างรายได้เป็นมูลค่า 3.4 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2550 โดยคิดเป็นร้อยละ 12.7 ของส่วนแบ่งตลาดโลก ปัจจัยส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในเอเชียมาจากจำนวนประชากรสูงอายุในประเทศที่พัฒนาแล้วเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว บวกกับการให้บริการทางการแพทย์ที่มีอยู่อย่างจำกัดและนายจ้างกับบริษัทประกันสุขภาพเริ่มหันมาพึ่งการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์เพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการทางการแพทย์และค่ารักษาพยาบาลที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ คาดว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในเอเชียในช่วงปี พ.ศ.2550-2555 จะมีการเติบโตประมาณร้อยละ 17.6

จากความสำคัญข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาในเรื่องนี้โดยจะศึกษาถึงชาวจีนที่เข้ามาใช้บริการธุรกิจสุขภาพในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ อุปสรรคโอกาสของศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ เพื่อส่งเสริมให้ไทยพัฒนาความเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ และเป็นศูนย์กลางทางด้านสุขภาพอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงนโยบาย และแผนงาน ในการพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศไทยกับบางประเทศ
2. เพื่อศึกษาประเภท รูปแบบของการรักษาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศไทย และการเข้ารับบริการของนักท่องเที่ยวชาวจีน
3. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา โอกาสและอุปสรรคในการให้บริการ ในการพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศไทยต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน

วิธีการดำเนินการศึกษา

1. ทำการศึกษาถึงนโยบาย และแผนงานการพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศไทย จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับนโยบายและแผนงานการพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศต่างๆในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในรูปแบบตาราง
2. ทำการศึกษาประเภท รูปแบบของการรักษาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศไทยและการเข้ารับบริการของนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยการรวบรวมจากบริการของโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา โอกาสและอุปสรรคในการให้บริการ ในการพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศไทยต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน จากความคิดเห็นของผู้ให้บริการศูนย์กลางสุขภาพ และข้อมูลต่างๆโดยใช้วิธี (Swot Analysis) และนำเสนอในรูปแบบของตาราง

ขอบเขตการศึกษา

1. ในการศึกษา จะทำการสำรวจรวบรวมข้อมูลจากโรงพยาบาลในเครือกรุงเทพเป็นหลัก
2. ในการศึกษานโยบายและแผนงานการพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์จะทำการคัดเลือกของประเทศในเอเชียมาเป็นกรณีศึกษา ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศอินเดีย และประเทศมาเลเซีย

ทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ เป็นการบริการที่ผนวกรวมเอาการท่องเที่ยวให้เป็นส่วนเพิ่มเติมกับผู้เดินทางเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ เกิดขึ้นจากผู้ป่วยต้องเดินทางข้ามไปยังอีกประเทศหนึ่ง เพื่อรับการรักษา แนวคิดนี้ถือว่าได้รับความนิยมอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุจากค่ารักษาพยาบาลในประเทศของตนมีราคาสูง หรือการต้องรอคิวในการเข้ารับการรักษาพยาบาล จึงทำให้เกิดการเดินทางออกไปรับการรักษาพยาบาลยังประเทศอื่นๆที่มีค่ารักษาถูกกว่าประเทศของตนเอง

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. จากงานวิจัยของ อัญชญา ณ ระนอง เรื่องภาวะวิกฤติเศรษฐกิจกับการเป็นศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพของประเทศไทย(2554) ได้พบว่า ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีชาวต่างชาติที่พำนักในประเทศไทยและเพื่อนบ้าน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยและแถบนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งคนเหล่านี้โดยส่วนใหญ่ได้มีกำลังซื้อที่สูงกว่าคนไทยทั่วไปมาก จึงก่อให้เกิดพัฒนาการของสถานพยาบาลในการรองรับคนเหล่านี้ แต่ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การที่มีคนใช้ต่างชาติเข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อคนไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งที่ภาครัฐจะทำได้ คือ การลดทอนความสำคัญของกำลังซื้อจากต่างประเทศ เพราะในกรณีที่ทรัพยากรบุคคลด้านการรักษาพยาบาลถูกใช้อย่างเต็มที่อยู่แล้วนั้นการขายบริการให้กับกำลังซื้อจากต่างประเทศยิ่งมากเท่าใดก็จะส่งผลกระทบต่อด้านลบกับบริการที่ประชาชนในประเทศได้รับมากขึ้นเท่านั้น
2. จากงานวิจัยของ นายแพทย์อดิสร ภัทราคูญ์ เรื่องแนวคิด ความสัมฤทธิ์ผล และผลกระทบนโยบายประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาค(2555) ได้พบว่า นโยบายศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพของรัฐบาล เพื่อสร้างระบบการบริการสุขภาพไทยให้เป็นที่ต้องการของชาวต่างชาติ ให้ชาวต่างชาติเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ นำมาซึ่งรายได้เข้าประเทศโดยเฉพาะการบริการทาง แต่ถ้ามองลงไปลึกๆแล้ว นโยบายนี้ กำลังเกิดปัญหาเกี่ยวกับโรงพยาบาลหลายๆ โรงพยาบาลในภาครัฐ และเกิดปัญหากับโรงเรียนแพทย์เกือบทุกแห่ง และปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นนี้จะมีผลกระทบกับปัญหาด้านสาธารณสุขไทยอย่างใหญ่หลวง

3. ในอนาคต และยังคงเกิดผลกระทบและทำลายระบบการบริการสุขภาพทางการแพทย์อันดีงามของสังคมไทยในไม่ช้า
4. จากงานวิจัยของ DR. SUMAN KUMAR DAWN เรื่อง MEDICAL TOURISM IN INDIA : ISSUES, OPPORTUNITIES AND DESIGNING STRATEGIES FOR GROWTH AND DEVELOPMENT (2011) ได้พบว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้กลายเป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยวทั่วโลก รัฐบาลอินเดียได้กำลังส่งเสริมให้ชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาอินเดีย รับการรักษาประเภทต่างๆ โดยรัฐบาลอินเดียมุ่งสร้างชื่อเสียงให้ประเทศอินเดียเป็นผู้นำทางด้านสุขภาพในประเทศกำลังพัฒนา ประเทศในกรอบสมาคมเพื่อความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียใต้ ในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แสดงให้เห็นจุดแข็งของธุรกิจการบริการสุขภาพของประเทศอินเดีย เช่น ในอินเดียมีค่ารักษาพยาบาลถูก และจุดที่เป็นปัญหาและโอกาสในการพัฒนาธุรกิจบริการสุขภาพในประเทศอินเดีย เช่น อินเดียยังขาดนโยบายธุรกิจการบริการสุขภาพอย่างครอบคลุมและการขาดโครงสร้างพื้นฐานที่ดีทั้งถนน ไฟฟ้า โครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ได้มีจุดประสงค์เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึง โอกาสในการพัฒนาในส่วนของประเทศอินเดียที่จะสามารถทำรายได้ภายในประเทศและปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการบริการทางการแพทย์
5. จากงานวิจัยของ Lydian L.Gan & James R. Frederick เรื่อง Medical Tourism in Singapore : A Structure-Conduct-Performance Analysis (2011) ได้พบว่า การศึกษาโครงสร้างการดำเนิน ในการวิเคราะห์โรงพยาบาล 17 แห่งของชาวสิงคโปร์ ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งธุรกิจนี้ได้มีอิทธิพลต่อโรงพยาบาลเป็นอย่างมาก ซึ่งได้มีการ ดำเนินการและการปฏิบัติที่แตกต่างกันไปในแต่ละโรงพยาบาล นอกจากนี้ จุดเด่นของการ ให้บริการสุขภาพของประเทศสิงคโปร์คือการพัฒนาวิจัยและการใช้เทคโนโลยีด้าน bio-medicine และยังได้กล่าวถึงลูกค้าสองกลุ่มคือ ผู้รับบริการชาวตะวันออกและเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งยังจำแนกถึงธุรกิจบริการสุขภาพที่มีลักษณะเด่น ประเทศ สิงคโปร์ได้มีการเสริมความทันสมัย การแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีกับต่างประเทศ และสุดท้าย ยังได้กล่าวถึงธุรกิจบริการสุขภาพของโรงพยาบาลในประเทศสิงคโปร์ที่ปรากฏให้เห็นว่ามีการบริการที่มีคุณภาพในการบริการลูกค้าทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ
6. จากงานวิจัยของ I Aniza , M Aidalina , R Nirmalini .MCH Inggit ,TE Ajeng เรื่อง HEALTH TOURISM IN MALAYSIA : THE STRENGTH AND WEAKNESSES

(2009) ได้พบว่า งานวิจัยชิ้นนี้ได้ ประเทศมาเลเซียก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการดำเนินการ และความชำนาญต่างๆทางด้านการแพทย์และรัฐบาลได้เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาธุรกิจ การบริการทางด้านนี้ ประเทศมาเลเซียยังมีธุรกิจบริการด้านสุขภาพที่มีขนาดใหญ่มาก อีกประเทศหนึ่งโดยประเทศมาเลเซียมีจุดเด่นเรื่องการเมืองที่มีธรรมชาติที่สวยงามและบริการ สุขภาพสำหรับชาวมุสลิม และประเทศมาเลเซียมีการบริการทางด้านการแพทย์ซึ่งอยู่ใน ระดับสูง มีการพัฒนาความสามารถของแพทย์ การพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย และสร้าง สิ่งแวดล้อมที่ดี โดยประเทศมาเลเซียได้ใช้ภาคเอกชนเป็นพลังในการขับเคลื่อนผ่าน ตัวแทนสมาคมโรงพยาบาลเอกชนในมาเลเซียเพื่อขับเคลื่อนนโยบายนี้

ผลการศึกษา

1. นโยบายและแผนงานในการพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศไทย

ผลจากการศึกษาพบว่ารัฐบาลไทยได้มีการประกาศนโยบายการพัฒนาประเทศให้พัฒนา ไปสู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย (Center of Excellent Health Care of Asia) ภายใต้แผน ยุทธศาสตร์ 5 ปี ระยะที่ 1 (พ.ศ.2547-2551) ซึ่งเน้นบริการหลัก 3 ด้าน คือ ธุรกิจบริการรักษาพยาบาล ธุรกิจบริการส่งเสริมสุขภาพ ธุรกิจผลิตภัณฑ์สุขภาพและสมุนไพร โดยการดำเนินงานประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ส่งผลให้ผู้รับบริการชาวต่างชาติให้ความสนใจเดินทางเข้ามาใช้บริการด้าน สุขภาพเป็นจำนวนมาก สามารถสร้างรายได้และสร้างอาชีพให้แก่ธุรกิจบริการในสาขานี้และสาขา ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและกระทรวงสาธารณสุข จึงได้ดำเนินงานสนับสนุนนโยบายพัฒนาด้านบริการสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ด้วยการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (พ.ศ.2553-2557) ซึ่ง กำหนดให้ไทยเป็น Academic Medical Hub of Asia เพื่อเพิ่มและพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ โดยมีบริการหลักรวม 4 ด้าน คือบริการหลัก 3 ด้านเช่นเดียวกับแผนยุทธศาสตร์ระยะที่ 1 และเพิ่ม บริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มเสริมสร้างและ เพิ่มขีดความสามารถให้มีมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานการเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้ และการสร้างเอกลักษณ์ของการบริการให้โดดเด่น แต่ต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบ ต่อระบบบริการหลักของประเทศด้วย

โดยเมื่อศึกษาเปรียบเทียบศูนย์กลางทางการแพทย์ (Medical hub) ในประเทศต่างๆพบประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้ คือ การที่ชาวต่างชาติได้เข้ามาใช้บริการศูนย์กลางทางการแพทย์มักจะทำให้ความสำคัญกับการบริการทางการแพทย์เป็นหลักและให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวไม่มากนัก เช่นประเทศสิงคโปร์ เป็นประเทศที่มีการรักษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชาวต่างชาติและผู้ที่จะเข้ามาใช้บริการรักษา มีคุณภาพของบริการในระดับแนวหน้าของโลก จนกล่าวได้ว่าแนวคิดเรื่องการเป็นศูนย์กลางให้บริการทางการแพทย์เป็นศูนย์กลางของเอเชีย ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวเป็นหลัก แม้ว่าจะมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์กล่าวถึงอยู่บ้าง แต่สิงคโปร์ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่แค่ศูนย์กลางการค้าและภัตตาคารเป็นส่วนใหญ่ ในการพัฒนาศูนย์กลางทางการแพทย์ของกรณีสิงคโปร์จึงมีความแตกต่างกับของไทยอยู่บ้าง เพราะความสำเร็จของโรงพยาบาลเอกชนของไทยระยะแรกหลายแห่งทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดเช่นโรงพยาบาลกรุงเทพภูเก็ต โรงพยาบาลกรุงเทพพัทยา มีส่วนสำคัญที่เกิดจากชาวต่างชาติที่มาพำนักหรือท่องเที่ยวในประเทศไทยมาใช้บริการและมีการบอกต่อกันไป

หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี2540 ได้มีการเติบโตของคู่แข่งในประเทศอื่นที่เริ่มเข้ามาสู่ตลาดนี้ เช่น ไทย มาเลเซีย และอินเดีย ซึ่งประเทศคู่แข่งต่างๆก็ได้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การให้บริการรักษาพยาบาล เทคโนโลยีการบริหารจัดการธุรกิจรักษาพยาบาล การประชาสัมพันธ์ และกลยุทธ์ด้านการตลาด รวมทั้งแรงจูงใจในด้านราคาถูกกว่าในคุณภาพที่ไม่ต่างกันมากนักหรือทัดเทียมกัน ยกตัวอย่างเช่น ประเทศไทยจะเน้นการรักษาด้วยเทคโนโลยีมาตรฐานระดับโลก เน้นความเชี่ยวชาญของสถานพยาบาล อินเดียจะเน้นด้านราคาและมีการรักษาแบบ mass หรือ critical mass ทำให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว สิงคโปร์เน้นด้านการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการรักษา และมาเลเซียจะเน้นการให้บริการกลุ่มมุสลิมในราคาที่ถูกลงกว่าสิงคโปร์ จึงทำให้ดึงดูดลูกค้าผู้ป่วยจากอินโดนีเซียและจากที่เขยนิคมในสิงคโปร์ได้ ดังตารางที่เปรียบเทียบความแตกต่างของไทย อินเดีย สิงคโปร์และมาเลเซีย

ดังนั้นโอกาสที่คนไข้จำนวนมากจากที่เขยนิคมรักษาในประเทศหนึ่งอาจจะเปลี่ยนไปรักษา กับอีกประเทศหนึ่งได้ในอนาคตก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เสมอ ซึ่งการวางกลยุทธ์ในการรักษาพยาบาล จึงต้องทำด้วยความระมัดระวังและความรอบคอบในการกำหนดนโยบายในการรักษาพยาบาล

โดยจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของการรักษาจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีนโยบายการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการแพทย์ของเอเชีย (Thailand :The Excellent

Medical Hub of Asia) ภายใน 5 ปี (พ.ศ. 2551) โดยกระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ โดยมีบริการด้านต่างๆคือ ธุรกิจบริการรักษาพยาบาล ธุรกิจบริการส่งเสริมสุขภาพ ธุรกิจบริการผลิตภัณฑ์สุขภาพและสมุนไพรไทย ธุรกิจบริการแพทย์แผนไทยและทางแพทย์ทางเลือก ในด้านกลยุทธ์จะเน้นความเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ในระดับภูมิภาค มีสิ่งทีรองรับโครงสร้างพื้นฐานในการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการการรักษาและมีการรักษาที่โดดเด่นในด้านต่างๆเช่น ศัลยกรรมและการตกแต่งร่างกาย ผ่าตัดหัวใจ ศัลยกรรมหัวใจ และการบริการด้านทันตกรรม เป็นต้น และในประเทศไทยมีจุดเน้นด้านการตลาดดังนี้ สถานพยาบาลที่เน้นการรักษาด้วยเทคโนโลยีมาตรฐานระดับโลก เช่น โรงพยาบาลที่ได้มาตรฐาน JCI กลุ่มสถานพยาบาลที่เน้นการรักษาที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะของสถานพยาบาล เช่น เชี่ยวชาญด้านศัลยกรรมตกแต่ง กลุ่มที่เน้นการรักษาที่สามารถรอได้พอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทันตกรรม กลุ่มที่เน้นการให้บริการตรวจสุขภาพ (Physical check-up) เป็นต้น

ในประเทศอินเดียได้มีนโยบายที่สนับสนุนคือ มีการประชาสัมพันธ์ตนเองที่เรียกว่า “high-tech healing” ที่มีเป้าหมายดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยรัฐบาลอินเดียส่งเสริมทัวร์สุขภาพให้แก่ชาวต่างชาติ ด้วยสโลแกนว่าบริการราคาต่ำแต่มาตรฐานการรักษาระดับโลก รัฐบาลมีนโยบายนำอินเดียไปสู่ “global health destination” (Ray Marcelo,2003) และยังเป็นประเทศที่มีอัตราค่ารักษาพยาบาลต่ำที่สุดในบรรดา medical hub ขนาดใหญ่อื่นๆ ในเอเชีย ทั้งสิงคโปร์และไทย ด้านกลยุทธ์คือ มีมาตรการของรัฐบาลอินเดียในการส่งเสริมให้อินเดียเป็นศูนย์กลางด้านกานแพทย์ คือ การตรวจลงตราประเภท (Medical Visa) ให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาตลาด ในด้านการรักษาจะมีการรักษาที่โดดเด่นเช่น การปลูกถ่ายอวัยวะ ศูนย์ผ่าตัดหัวใจ การผสมเทียมในหลอดแก้ว การผ่าตัดเสริมขนาดทรวงอก การรักษาโรคเกี่ยวกับตา ศูนย์ทันตกรรม เป็นต้น และในประเทศอินเดียจะมีจุดเน้นด้านการตลาด เช่น เน้นการแข่งขันด้านราคาและปริมาณ มีการรักษาโดยเน้นปริมาณแบบ จำนวนผู้ใช้บริการจำนวนมาก ทำให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ค่าแรงต่ำกว่าแรงงานไทย มีการนำเข้าแพทย์จากต่างประเทศ เข้ามาช่วยรักษาคคนไข้ อังกฤษได้วางรากฐานด้านการรักษาพยาบาลไว้ ทำให้มาตรฐานค่อนข้างดี

ในประเทศสิงคโปร์ได้มีนโยบายดังนี้คุณภาพระดับแนวหน้าของโลกภายใต้ Brand name “Clinical Excellence” ภาครัฐสนับสนุนด้านงบประมาณที่สูงมาก มีการพัฒนาวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อเสริมความทันสมัยของเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีกับต่างประเทศ ด้าน

กลยุทธ์ จะมีการพัฒนาพัฒนาเทคโนโลยีด้าน bio-medical มีการบริการศูนย์กลางทางการแพทย์ ระดับภูมิภาค ด้านการรักษา มีการสนับสนุนด้าน การค้นคว้าวิจัยและการพัฒนา การรักษาที่โดดเด่น เช่น การรักษาด้านโรคหัวใจ ศัลยกรรม ผ่าตัดโรคหัวใจการปลูกถ่ายอวัยวะ การปลูกถ่ายตับ และ จุดเน้นด้านการตลาดของประเทศสิงคโปร์คือ มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการรักษา การพัฒนาวิจัย และการใช้เทคโนโลยีด้าน bio-medical และปัจจุบันการรักษาโรคหัวใจ เป็นสาขาการแพทย์ที่ได้รับการยอมรับมากในสิงคโปร์

โดยในประเทศมาเลเซียได้มีนโยบายดังนี้ รัฐบาลมีการสนับสนุน โดยการจัดตั้ง คณะกรรมการระดับชาติเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวด้านการแพทย์และสุขภาพ (The National Committee for the Promotion of Medical and health Tourism) ขึ้นในเดือนมกราคม 1998 เพื่อ พัฒนาการแพทย์ของมาเลเซีย ให้เป็นประเทศที่มีสุขภาพดี ทั้งส่วนบุคคล ครอบครัว และชุมชน ด้วยการเร่งพัฒนาความสามารถของแพทย์ การพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัย และสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ในด้านกลยุทธ์จะมีนโยบายหรือแผนการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในการพัฒนานักท่องเที่ยวที่เข้ามา รับการรักษา มีการรักษาที่โดดเด่น เช่น การพักผ่อนในการรักษา ศัลยกรรมตกแต่ง โรคหัวใจจักษุ วิทยา ศัลยกรรมกระดูก การตรวจสุขภาพ ศูนย์ทันตกรรม เป็นต้น และจะมีจุดเน้นด้านการตลาดใน ด้านการให้บริการกลุ่มมุสลิมในราคาถูกลงกว่าสิงคโปร์ ทำให้สามารถดึงดูดผู้ป่วยจากอินโดนีเซีย จากที่เคยนิยมมากในสิงคโปร์ได้

2. รูปแบบของการรักษาศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศไทยและการเข้ารับการรักษา ของนักท่องเที่ยวชาวจีน

ศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ของประเทศไทยได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยววัยทำงานและวัยเกษียณจัดเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพทางการเงินและมี แนวโน้มของการเจ็บป่วยจากการทำงานหรือการเจ็บป่วยตามอายุขัย โดยมีรูปแบบของนักท่องเที่ยว ที่มารับบริการทางการแพทย์ในประเทศไทยสามารถจำแนกได้ 5 กลุ่มโดยมีรายละเอียดดังนี้

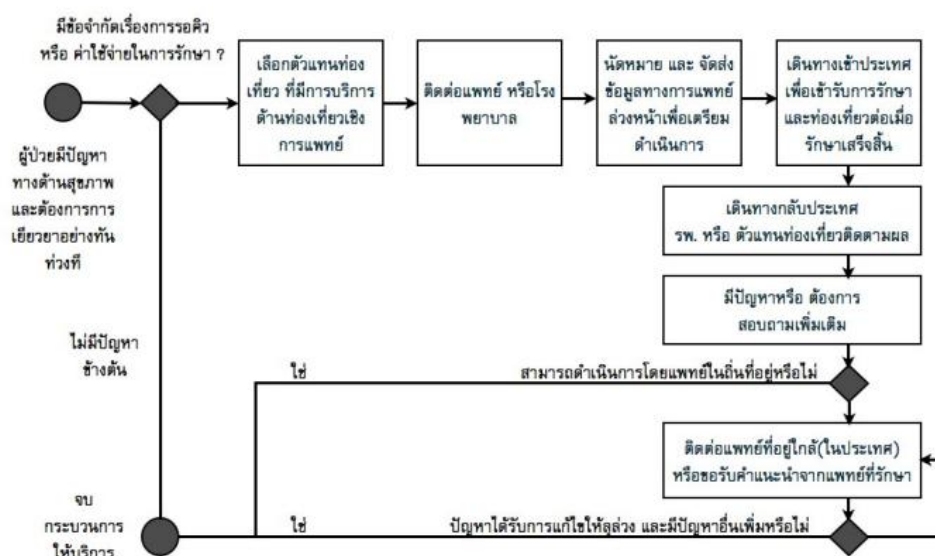
กลุ่ม 1 นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้มาใช้บริการทางการแพทย์ ผู้ใช้บริการกลุ่มนี้มีความตั้งใจที่จะ มาท่องเที่ยวแสวงหาประสบการณ์ประสบการณ์ในประเทศไทย แต่อาจจะเกิดอาการเจ็บป่วยทำให้ จำเป็นต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล

กลุ่มที่2 นักท่องเที่ยวที่ซื้อแพ็คเกจทัวร์จากบริษัทท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะรวมการท่องเที่ยวกับการเข้ารับบริการทางการแพทย์ไว้ด้วยเช่นกันเช่นท่องเที่ยวแล้วเข้ารับบริการ ทันตกรรม หรือสปา

กลุ่มที่3 ชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยด้วยเหตุผลทางการทูตหรือถูกส่งมาจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ ผู้ใช้บริการกลุ่มนี้อาจจะมีปัญหาทางสุขภาพและเข้ารับบริการทางการแพทย์ในประเทศไทย

กลุ่มที่4 ชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคเอเชียด้วยเหตุผลทางการทูตหรือถูกส่งมาจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ ผู้ใช้บริการกลุ่มนี้อาจจะมีปัญหาทางสุขภาพในประเทศที่ตนเองประจำอยู่แต่เลือกที่จะเข้ารับบริการทางการแพทย์ในประเทศไทย

กลุ่มที่5 นักท่องเที่ยวที่ตั้งใจมารับบริการทางการแพทย์ ผู้ใช้บริการกลุ่มนี้มีการนัดหมายล่วงหน้าโดยตรงกับโรงพยาบาลหรือแพทย์ในประเทศไทยเพื่อเข้ารับการรักษา หรืออยู่ในช่วงพักผ่อน ในทางตรงกันข้ามผู้ให้บริการสามารถติดต่อบริษัทท่องเที่ยวเพื่อการเตรียมการทั้งหมดก็ได้เช่นกัน ในกลุ่มนี้ยังรวมถึงกลุ่มนักท่องเที่ยววัยเกษียณที่ต้องการรับการรักษาพยาบาล โรคประจำตัวหรือโรคจากวัยชรา โดยเดินทางมาพักอาศัยอยู่ในประเทศในช่วงระยะเวลาหนึ่งด้วย

รูปภาพที่1 ตัวอย่างภาพแสดงกระบวนการให้บริการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์

ที่มา : คู่มือเพื่อการบริการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์-สำหรับผู้ประกอบการตัวแทนท่องเที่ยว

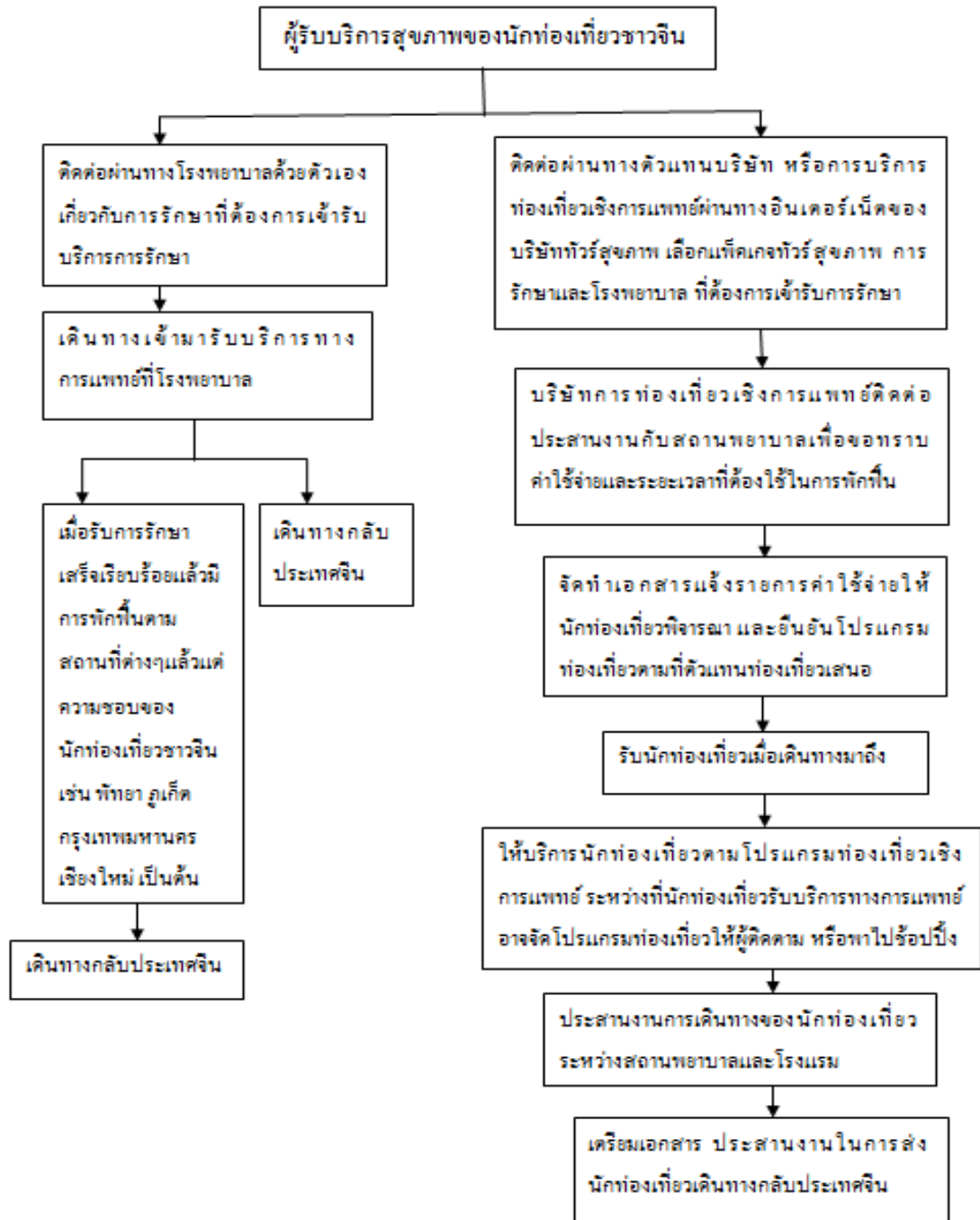

รูปภาพที่ 2 แสดงแผนผังเบื้องต้น ของขั้นตอนการให้บริการ

ที่มา : คู่มือเพื่อการบริหารท่องเที่ยวเชิงการแพทย์-สำหรับผู้ประกอบการตัวแทนท่องเที่ยว

รูปแบบการเข้ารับการรักษาของนักท่องเที่ยวชาวจีน มีการเข้ารับบริการใน 2 ลักษณะคือ การเข้ารับบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยการติดต่อผ่านทางโรงพยาบาลที่ต้องการเข้ารับการรักษา มีการดำเนินการด้วยตนเองทุกขั้นตอน ทั้งการพักผ่อนในสถานที่พักพื่นในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ตลอดจนเดินทางกลับประเทศจีน และอีกรูปแบบหนึ่งคือการเข้ารับบริการการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์โดยติดต่อกับตัวแทนบริษัทในประเทศจีนหรือการติดต่อผ่านทางเว็บไซต์ เพื่อให้ทางบริษัทเป็นผู้ดำเนินการแต่ละขั้นตอนให้

ชาวจีนที่เดินทางเข้ามารับการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ส่วนใหญ่ประกอบด้วย ใต้หวัน ฮองกง และเซี่ยงไฮ้จีนแผ่นดินใหญ่

รูปภาพที่ 3 แสดงรูปแบบการเดินทางเข้ามาบริการรักษาของนักท่องเที่ยวยุวชาวจีน

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย (2555)

จากการศึกษารูปภาพที่2 พบว่านักท่องเที่ยวชาวจีนมีพฤติกรรมในแง่การหาข้อมูลและการเข้าใช้บริการเชิงการแพทย์ได้ 2 ช่องทางใหญ่ๆ คือ การติดต่อข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของโรงพยาบาลโดยตรงในการเข้ามารับบริการทางการแพทย์ และการติดต่อผ่านทางตัวแทนหรือบริษัทเพื่อเข้ามารับการรักษาการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ และชาวจีนส่วนใหญ่จะนิยมเข้ามารับบริการทางการแพทย์จากทางโรงพยาบาลเอกชนเป็นส่วนใหญ่ เช่น โรงพยาบาลกรุงเทพ โรงพยาบาลบีเอ็นเอช โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ โรงพยาบาลสมิติเวช เป็นต้น ชาวจีนส่วนใหญ่จะเข้ามารับการรักษาในด้านการตรวจสุขภาพ และการทำฟิฟท์เพื่อต้องการอายุจะมีลูกชาย เพราะว่าประเทศจีนมีนโยบายลูกคนเดียวมากำหนดในประเทศจีน ทำให้พ่ออยากมีบุตรก็อยากจะมีลูกชาย จึงนิยมเข้ามาทำฟิฟท์ที่เลือกเพศของบุตรเป็นส่วนใหญ่

The screenshot shows a website with a green header and a navigation menu. The main content area features a section titled '泰国医疗旅游' (Thailand Medical Tourism) under the heading '健康时尚' (Healthy Fashion). Below this is a paragraph of text in Chinese and a photograph of a group of medical professionals in white coats and scrubs. At the bottom of the page, there are two small thumbnail images.

รูปภาพที่4 เว็บไซต์การข้อมูลการท่องเที่ยวทางเชิงการแพทย์ในประเทศไทย สำหรับชาวจีนที่สนใจจะมารับบริการ

ที่มา : <http://www.tatshanghai.cn> (2555)

3. วิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา โอกาสและอุปสรรคในการให้บริการในการพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพ ทางการแพทย์ของประเทศไทยต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน

ประเทศไทยเป็นประเทศเปิดและมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักดีทั่วโลก และรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ระดับนานาชาติ โดยประเทศไทยมีจุดแข็งในด้านต่างๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาลที่มีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย เป็นต้น สถานพยาบาลเอกชนแนวหน้าของประเทศไทยได้รับการพัฒนาและมีชื่อเสียงที่เป็นที่ยอมรับของชาวต่างชาติ ทั้งยังมีแพทย์ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และในประเทศไทยมีการท่องเที่ยวที่รู้จักดีทั่วโลก ทั้งมีการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน มีการบริการแบบ การมีจิตใจในการให้บริการที่ดี และอีกยังมีหลักสูตรการแพทย์ของไทยที่เชื่อมโยงกับหลักสูตรแพทย์ตะวันตกสมัยใหม่ ในด้านโอกาสของประเทศไทย มีการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ที่มีขนาดใหญ่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และเนื่องจากประชากรของโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในเอเชียเพิ่มขึ้นจาก3.2 พันล้าน เป็น5.6พันล้านคน ทำให้เกิดความต้องการทางด้านสุขภาพทางการแพทย์ที่เพิ่มมากขึ้น แม้กระทั่งอยู่ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจของโลก โดยการบริการด้านการแพทย์ของประเทศคู่แข่งยังมีราคาสูงกว่าประเทศไทย และรัฐบาลและองค์กร บริษัทประกันสุขภาพในประเทศพัฒนาแล้วบางประเทศยังสนับสนุนการรักษาพยาบาลในต่างประเทศเพื่อประหยัดค่าสาธารณสุข

แต่ในประเทศไทยก็ยังมีจุดอ่อนเช่น ประเทศไทยมีปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล มีจุดอ่อนด้านภาษา และมีปัญหาเรื่องการจัดสรรบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาล โดยเฉพาะปัญหาเรื่องสมองไหลของบุคลากรด้านบริการรักษาพยาบาลภาครัฐ ไปสู่ภาคเอกชน และบางครั้งก็ไปสู่อื่นๆต่างประเทศ ในด้านอุปสรรคในประเทศไทย ประเทศไทยมีคู่แข่ง อาทิเช่น ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินเดีย ซึ่งมีศักยภาพทางการแพทย์ในระดับใกล้เคียงกับประเทศไทย อีกทั้งประเทศไทยยังมีปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ทำให้ผู้เข้ารับบริการเกิดความไม่มั่นใจในการเข้ารับบริการทางการแพทย์

อภิปรายผลการศึกษา

จากการทำงานวิจัยชิ้นนี้ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพและความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ค่อนข้างสูง และประเทศไทยได้มีรัฐบาลสนับสนุนนโยบายในด้าน

ศูนย์กลางบริการทางการแพทย์โดยผลักดันให้ประเทศไทยเข้าอยู่ในระดับนานาชาติ และมีความเป็นสากล จึงทำให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ เช่น ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินเดีย เป็นต้น โดยในแต่ละประเทศที่เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ได้มีจุดเด่นในด้านต่างๆ เช่น ประเทศสิงคโปร์มีจุดเด่นในด้านการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการรักษาแต่ค่าใช้จ่ายในการรักษาก็จะสูงกว่าประเทศอื่นๆ และการพักผ่อนหลังจากการรับการรักษาก็มีพื้นที่การท่องเที่ยวอย่างจำกัด และในประเทศมาเลเซียมีจุดเน้นด้านการรักษาทางการแพทย์ที่เอื้ออำนวยให้กับคนมุสลิมด้วยกัน และประเทศมาเลเซียยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลังการรับการรักษาพยาบาลเสร็จสิ้นอีกด้วย ส่วนในประเทศอินเดียจะมีจุดเน้นด้านค่ารักษาพยาบาลที่ถูกกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ทั้งยังมีบุคลากรที่สามารถสื่อสารและใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างดี แต่จะมีจุดอ่อนในด้านการคมนาคมขนส่ง ส่วนในประเทศไทยจะมีจุดเน้นในด้านการรักษาพยาบาล จะมีการที่ค่อนข้างจะมีราคาถูกกว่าประเทศใกล้เคียง เริ่มจะมีการนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้และประเทศไทยยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวในการพักผ่อนหลังการเข้ารับการรักษาอีกด้วย แต่ในประเทศไทยก็ยังมีจุดอ่อน เช่น มีบุคลากรที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศอย่างจำกัด และยังคงค่อนข้างขาดบุคลากรทางการแพทย์อีกด้วย

ด้านผู้รับบริการชาวจีนมีผู้เข้ามาใช้บริการทางการแพทย์อยู่บ้าง แต่มีจำนวนไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับชาติอื่นๆ ที่เข้ามารับการบริการทางการแพทย์ โดยส่วนใหญ่จะเข้ามาใช้บริการด้านอยากมีบุตร และการเลือกเพศซึ่งอยากให้เป็นเพศชายเป็นส่วนใหญ่ โดยชาวจีนที่เข้ามาส่วนใหญ่จะเป็นได้หัววัน ฮองกง เซี่ยงไฮ้จีนแผ่นดินใหญ่เป็นหลัก ส่วนชาวจีนที่อยู่เหนือประเทศไทยหรือทางใต้ของประเทศจีน ส่วนใหญ่จะเข้ามารับการรักษาที่โรงพยาบาลในภาคเหนือของประเทศไทย เช่น จังหวัดเชียงใหม่ และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยคือ จังหวัดขอนแก่น เป็นส่วนใหญ่

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยมีนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลมีการสนับสนุนให้มีศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ ทำให้ประเทศไทยเกิดรายได้เข้ามาในประเทศที่เพิ่มมากขึ้นในประเทศไทยได้มีศักยภาพความพร้อมในการเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ เพราะประเทศไทยมีค่ารักษาพยาบาลที่ถูกกว่าประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซียในการรักษารูปแบบเดียวกัน และสถาบันเอกชนของไทยยังเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มีแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการพักผ่อน จึงทำให้ผู้เข้ารับบริการเกิดความมั่นใจในการเข้ารับการรักษา แต่ในขณะเดียวกัน เมื่อโรงพยาบาล

เอกชนต้องการจำนวนแพทย์ที่เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้เกิดการสมองไหลของบุคลากร และทำให้ประชาชนในประเทศเกิดปัญหาในการเข้ารับการรักษาพยาบาล และต้องรอคิวเพื่อรับการรักษาาน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ อัญชนา ณ ระนอง และจะพบว่าในส่วนของประเทศที่เข้าร่วมเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ ได้มีจุดเด่นต่างๆ เช่น ในประเทศสิงคโปร์ได้มีจุดเด่นในเรื่อง การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามารักษา มีการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีกับต่างประเทศ ทำให้ประเทศสิงคโปร์มีการรักษาที่ทันสมัย และมีการบริการที่มีคุณภาพในการให้บริการลูกค้าจากภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ Lydian L.Gan & James R. Frederick และในส่วนของประเทศมาเลเซียมีจุดเด่นในเรื่องกาสรมีธรรมชาติที่สวยงามและบริการสุขภาพสำหรับชาวมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงาน I Aniza , M Aidalina , R Nirmalini .MCH Inggit ,TE Ajeng ในประเทศอินเดียมีจุดเด่นในเรื่อง การรักษาพยาบาลที่ถูกกว่าประเทศต่างๆ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และยังมีจุดเด่นที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ บุคลากรไม่มีปัญหาเรื่องการสื่อสารเพราะประชากรส่วนใหญ่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้และปัจจุบันนี้ก็มีผู้เข้ารับบริการเป็นจำนวนมากอีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับ DR. SUMAN KUMAR DAWN ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าคนเหล่านี้จะอยู่ในลักษณะเดียวกันกับการศึกษาวิจัย

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยนี้พบว่า ประเทศไทยมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการพัฒนาไปเป็นศูนย์กลางสุขภาพทางการแพทย์ ซึ่งในรูปแบบของการให้บริการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ มีทั้งการติดต่อผ่านทางตัวแทนของบริษัทต่างๆ และยังสามารถติดต่อกับโรงพยาบาลโดยตรง ซึ่งในส่วนของประเทศไทยจะพบว่ามีความเด่นในเรื่องบุคลากรทางการแพทย์ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล มีแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการพักผ่อนทางการแพทย์ และมีการโฆษณาร่วมด้วยได้ และในประเทศไทยยังมีบุคลากรทางการแพทย์ที่มีจิตใจการให้บริการที่ดีอีกด้วย

บรรณานุกรม

[สื่อสิ่งพิมพ์]

คู่มือเพื่อการบริการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ สำหรับตัวแทนผู้ประกอบการ. สถาบันพัฒนาวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม. 2553.

อัญชณา ณ ระนอง และคนอื่นๆ. โครงการศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพของ
ประเทศไทย. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2551.

อดิศร ภัทราคูลย์. แนวคิด ความสัมฤทธิ์ผล และผลกระทบ นโยบายประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทาง
การแพทย์ของภูมิภาค. 2555.

อัญชณา ณ ระนอง. (2554). ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจกับการเป็นศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพของ
ประเทศไทย.วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 51(1) :หน้า 47-81.

Amitabha Ghose.(2009) **Health Tourism Acase for india**.The Icfai University Press

I Aniza , M Aidalina , R Nirmalini .MCH Inggit ,TE Ajeng .(2009) **HEALTH TOURISM IN
MALAYSIA : THE STRENGTH AND WEAKNESSES**. Jurnal of Community
Health 2009(15).1.

Lydia L. Gan and James R. Frederick.(2011,11 May) **Medical Tourism in Singapore : A
Structure-Conduct-Performance Analysis**. Asia-Pacific-Business, page141-170.

Nicola S Pocock and Kai Hong Phua. (2011) **Medical tourism and policy implications for
health systems: a conceptual framework from a comparative study of Thailand ,
Singapore and Malaysia**. Lee Kuan Yew School of Public Policy,.

Suman Kumar Dawn. (2011, 3 July) **MEDICAL TOURISM IN INDIA : ISSUES,
OPPORTUNITIES AND DESIGNING STRATEGIES FOR GROWTH AND
DEVELOPMENT**. International Journal of Multidisciplinary Research, 2011(3).

[สื่ออิเล็กทรอนิกส์]

นโยบาย Medical Hub ของสิงคโปร์[ออนไลน์].2553 เข้าถึงเมื่อ 13 กันยายน2555 เข้าถึงจาก

<http://www.eastasiawatch.in.th/artical.php?print=510>

นโยบาย Medical Hub ของอินเดีย [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 13 กันยายน2555 เข้าถึงจาก

http://www.etajournal.com/display.php?ArtID=318&File=10_Medical_Hub%20_Edit_.pdf

Thailand Medical Tourism Cluster ปัจจัยที่ทำให้ชาวต่างชาติเลือกใช้บริการรักษาพยาบาลใน

ประเทศไทย. [ออนไลน์] . เข้าถึงเมื่อ 11กรกฎาคม 2555 เข้าถึงจาก

<http://thai.thailandmedicaltourismcluster.org/AboutMedicalTourism/WhyThailandNo1inMedicalDestination/WhatmakesThailandaprimemedicaldestination.aspx>

สรุปย่อ(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ พ.ศ.2553-

2557. สำนักงานคณะกรรมการบริหารศูนย์กลางสุขภาพระหว่างประเทศ กรมสนับสนุน

บริการสุขภาพ เข้าถึงเมื่อ 7 กรกฎาคม 2555. เข้าถึงจาก

http://www.themedicalhub.net/documents/medical_hub_strategic_plan_2554_2557_draft_2011_jan_31.pdf

สถานะความพร้อมธุรกิจบริการสาขาสุขภาพและวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง.[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ

9 กรกฎาคม 2555 เข้าถึงจาก www.thaifita.com/ThaiFTA/Portals/0/compet_health.pdf

ข้อมูลการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยของประเทศไทย(เซี่ยงไฮ้). [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ

5 มกราคม 2556 เข้าถึงจาก <http://www.tatshanghai.cn/node/732>

ภาคผนวก

ตารางที่1 การวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา โอกาสและอุปสรรคการให้บริการในการพัฒนาศูนย์กลาง
สุขภาพของประเทศไทย

Strengths	Opportunity
1. ค่ารักษาบริการทางการแพทย์ของประเทศไทย ยังมีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศบริเวณใกล้เคียง เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย เป็นต้น 2. สถานพยาบาลเอกชนแนวหน้าของไทย ได้พัฒนามานานกว่า 30 ปี และมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของชาวต่างชาติ 3. ประเทศไทยมีแพทย์ที่จบจากสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลจำนวนหนึ่งที่สามารถรองรับความต้องการของการรักษาพยาบาลของคนต่างชาติได้ 4. ประเทศไทยเป็นปะเทศเปิดและมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักดีทั่วโลก มีการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันสำหรับผู้พักผ่อนและผู้ติดตาม 5. ผู้ให้บริการแทบทุกประเภท การมีจิตใจในการให้บริการที่ดี และผู้ประกอบการไทยมีขีดความสามารถในการทำตลาดในต่างประเทศสูง 6. หลักสูตรทางการแพทย์ของไทย เชื่อมโยงกับหลักสูตรแพทย์ตะวันตก	1. ตลาด medical tourism มีขนาดใหญ่และขยายตัวอย่างต่อเนื่อง 2. ประชากรของโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทางทวีปเอเชียจะเพิ่มจาก 3.2 billion ในปี 2002 เป็น 5.6 billion ในปี 2050(Human Population :Fundamental of Growth Population Reference Bureau 2002) จึงมีความต้องการทางด้านสุขภาพเพิ่มมากขึ้น 3. คาดว่าความต้องการทางด้านสุขภาพทั้งทางด้านการรักษาและสินค้าทางด้านนี้จะเพิ่มขึ้น 4. การบริการด้านการแพทย์ของประเทศคู่แข่งมีราคาแพง แม้กระทั่งมีโอกาสเติบโตแม้กระทั่งช่วงวิกฤตเศรษฐกิจโลก 5. รัฐบาลและองค์กร/บริษัทประกันสุขภาพในประเทศพัฒนาแล้วบางประเทศสนับสนุนการรักษาพยาบาลในต่างประเทศเพื่อประหยัดค่าสาธารณสุข

Weaknesses	Treats
1. ประเทศไทยมีปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล 2. จุดอ่อนด้านภาษา บุคลากรในสถานพยาบาลของไทยมีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษและต่างประเทศที่จำกัด 3. ปัญหาเรื่องการจัดสรรบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาล โดยเฉพาะปัญหาเรื่องสมองไหลของบุคลากรด้านบริการรักษาพยาบาลภาครัฐไปสู่ภาคเอกชน และบางครั้งก็ไปสู่ต่างประเทศ	1. มีประเทศคู่แข่ง อาทิเช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินเดีย ซึ่งมีศักยภาพในทางการแพทย์ในระดับใกล้เคียงกับประเทศไทย 2. ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ทำให้ผู้เข้ารับบริการเกิดความไม่มั่นใจเรื่องเข้ารับบริการบริการทางการแพทย์ในประเทศไทย

ที่มา : วิเคราะห์โดยผู้ทำวิจัย โดยใช้ข้อมูลจาก อัญชณา ณ ระนอง ; อติสร ภักตราดุลย์ และคู่มือเพื่อการบริการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ สำหรับตัวแทนผู้ประกอบการ.